www.svoboda-news.com

СВОБОДА

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

SVOBODA

UKRAINIAN DAILY

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XXXVII. Ч. 235. Джерзи Сити, Н. Дж., второк, 8. жовтня, 1929. VOL. XXXVII. No. 235. Jersey City, N. J., Tuesday, October 8, 1929. THREE CENTS

ГУВЕР ЗАПОВІДАЄ МОРСЬКУ КОНФЕРЕНЦІЮ НА ДЕНЬ 20 СІЧНЯ

ВІДБУДЕТЬСЯ ВОНА В ЛОНДОНІ ПРИ УЧАСТИ ПРЕДСТАВНИКІВ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ, ВЕЛИКОЇ БРИТАНІЇ, ФРАНЦІЇ, італії и ЯПОНІЇ. ДО ТАКОГО ПОРОЗУМІННЯ ДІЙШОВ ПРЕЗИДЕНТ З МЕК ДОНЕЛДОМ. РОЗМОВА ВЕЛАСЯ В ЛІСІ СЕРЕД ГІР І ШУМУ ГІРСЬКОГО ПОТОКА.

ВАШИНГТОН, 7. жовтня. — В суботу пополудні виїхав президент Гувер зі своїм гостем, англійським премієром Мек Донелдом, до кемпи в Рапіден. Їхали автомобілем три години не тільки подивляли чудову осінну погоду й природу, але говорили по дорозі про міжнародні справи. А в недїлю рано по сніданню пішли оба в ліс, посідали на пеньки й продовжували розмову до 2 години зполудня. Сейчас по тій розмові президент Гувер подав офіціяльну заяву, що дня 20 січня 1930 року буде скликана до Лондону морська конференція в справі обмеження зброєння на морі.

Побоюються тільки спротиву з боку Франції, яка домагається невтрального місця для відбуття конференції. А рівнож і сенатор Бора готов робити перешкоди, бо домагається оставлення до програми нарад конференції справи свободи моря.

ДОБИРАЄТЬСЯ ДО ХАБАРНИКІВ.

ОЛБАНІ (Ню Йорк), 7. жовтня. — Самуель Ундермаєр, спеціяльний комішенер губернора Рузвелта, заявився за тим, щоби поставити під суд кождого члена Надзірної Ради з Вестчестер Каунті, котрий голосував за тим, щоби купити парцелі в Гвайт Плейнс і заплатили за них $948,000. Він твердить, що за ті парцелі заплачено два рази стільки, скільки вони варті. А щоби дійти до того, як це було, радить прослідити касові конта всіх голосуючих.

ДОВОЗЧИКИ ЯРИНИ НА СТРАЙКУ.

ЯРИНА Й ОВОЧІ ВАРТОСТИ $5,000,000 ЛЕЖАТЬ НА ДВІРЦЯХ І НЕМА КОМУ ЇХ ДОВЕСТИ ДО МІСТА.

НЮ ЙОРК, 7. жовтня. — Довозчики ярини і овочів, в числі понад 2,000, вийшли на страйк, щоби добитися кращих умовин праці. Страйк тревае всього один день, а вже дається містови відчути. Якщо 4,000 робітників, що заняті при вивантаженню ярини й овочів, ходять без заняття, бо стаці заваленої ярини, а нема кому її вивести.

ПОКЛИКУЄ СМИТА ДО РЕФОРМИ УПРАВИ МІСТА.

ЛЕ В СЛУЧАЮ, КОЛИ ЙОГО ВИБЕРУТЬ МЕЙОРОМ МІСТА. В ТОЙ СПОСІБ ВІДЗИВАЄТЬСЯ ЛЯ ГАРДІЯ ДО ВИБОРЦІВ МІСТА НЮ ЙОРКУ.

НЮ ЙОРК, 7. жовтня. — Республиканський кандидат на мейора міста, Фіорелло Ля Гардія, звертає увагу виборців міста на це, що в своїм часі демократ Алфред Смит, підносячи здібности республиканця Чарлза Гюза, піддав, щоби покликати Гюза на предсідателя комісії для реорганізації стейтового уряду. Тесаме готов зробити тепер Ля Гардія і коли його виберуть мейором, покличе Смита на голову комісії для реорганізації управи міста.

ОБЖАЛОВУЮТЬ ВЯЗНІВ О БУНТ.

РОБЛЯТЬ ДОХОДЖЕННЯ НАД ВЯЗНИЧНИМИ СТОРОЖАМИ. ВЖЕ ПОХОВАЛИ ЖЕРТВИ БУНТУ.

КЕНОН СИТІ (Колорадо), 7. жовтня. — Власти розпочали доходження над бунтом вязнів, який потягнув за собою 12 жертв у людях. Наразі відставлено двох вязнів до осібних келій, бо їх уважають провідниками бунту. Рівнож розпочато допити щодо поведення деяких вязничних сторожів, котрих підозрівають о змову з вязнями. Директор вязниці відмовився виступити з обжалованням проти сторожів, але не перечить, що це вони могли достарчити вязням револьверів.

Забитих вязнів поховано в двох домовинах, по двох в одній домовині. На похороні було кількох урядовців. Коли вони віддалилися від гробу, вязні почали збирати квіти і кидати на могили погибших.

ЗРІВНОВАЖЕНІ БУДЖЕТИ В ЕВРОПІ.

НАЙБІЛЬШИЙ ДЕФІЦИТ МАЮТЬ СОВІТИ.

ВАШИНГТОН, 7. жовтня. — Департамент торговлі оголосив звіт щодо буджетової сили европейських держав. З нього виходить, що европейські держави обкроїли видатки і довели свої буджети до рівноваги. Тільки Австрія, Греція, Румунія і совіти не можуть дати собі ради з видатками. Буджетовий дефіцит совітів виносить $297,100,000. Це є серіозний дефіцит, який годі легковажити.

Всі буджети є тепер більші від тих, що були до війни. Найбільше заважують на буджетах воєнні довги. Воєнний довг, який висить над Великою Британією, виносить $38,390,400,000, або $809 на голову. Якби не репарації, то найменші довги мала би Німеччина, бо через девалюацію всі її внутрішні довги втратили на вартости.

БЕРУТЬСЯ ДО ЮНІЙНОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ.

ШАРЛОТ (Норт Каролайна), 7. жовтня. — Зприводу трагічної смерти забитих при пікетованню ткачів розпочався між робітниками великий рух за організацію ткацьких юній. Американська Федерація Праці працює через „Юнайтед Текстиль Воркерс оф Америка", а комуністи через „Нецепенл Текстил Воркерс Юнион".

ЗАСИПУЮТЬ МЕК ДОНЕЛДА ТЕЛЕГРАМАМИ.

ВАШИНГТОН, 7. жовтня. — Секретарка Мек Донелда працювала вчора через цілий день до пізної ночі, щоби відповісти на сотки телеграм, які надійшли від ріжних організацій і поодиноких визначних людей з ґратуляціями для Мек Донелда за його привітну промову і за те, що він хоче довести до тісного зближення між Англією й Америкою.

ГАРНА ПІДВИЩКА!

Наслідком дятеранських договорів папа підвищить плату всім кардиналам. 25 достойників церкви дістане вже від 1-го липня по 100,000 лірів річно замісць дотеперішніх 22,000 лірів. Інші, що є префектами або секретарями конгрегацій, дітануть підвищки з 6,000 на 25,000 лірів.

СТО ЗАТРОЄНИХ.

У Божикові (пов. Підгайці) занедужало сто людей. Хорі нарікають на сильний біль жолудка, ніг і рук. Слідство виявило, що на празнику у сусідньому Сіяку селяне Гайбіда та Дмитрів продавали мясо з дорізаної ялівки. Люде затруїлися цим мясом.

ВСЕСИЛЬНИЙ КОНГРЕС.

У Відні зїхались на конгрес представники жидівського купецтва з 21 держав Европи. Заступник голови цієї організації виголосив відчит на тему „Паневропа та свобода торгівлі". Рішили створити „світову лігу торговельних союзів" з осідком у Відні.

УВІЛЬНЕННЯ ВБИВИЦІ.

Перед львівським судом присяглих закінчилася розправа проти Анни Тутак із Ляшок Мурованих, обвинуваченої в убивстві свого чоловіка, якому розпанахала голову сокирою. Присяглі судді одноголосно погаердили питання в напрямі душогубства, але рівночасно потвердили 7 голосами додаткове питання, що Тутакова діяла під психічним примусом. Тому трибунал увільнив обвинувачену від вини та кари. Чоловік Тутакової був алькоголік. Дня 15. листопада м. р. зажадав він від жінки 2 зол. на горівку й папіроси. Коли жінка не дала, Тутак зловив курку та сказав, що продасть її. Колиж жінка пішла до міста, зарізав курку та зїв її з наймитом. Це так розсердило жінку, що в ночі, коли чоловік уже спів, на очах 11-літньої доньки вдарила чоловіка пять разів сокірою в голову й убила його на місці. Потім спокійно оказала цаймтови, що має робити на другий день та поклалася спати.

ЗДИВАЧЛИЯ Д'АНУНЦІО.

Від тоді, коли стратив Д' Анунціо зір, став італійський поет вести цілком дивне життя. Його слуга, котрого він назвав Данте, й огородник, котрому дав імя Вергілій, не стрічаються більше з ним. Не бачить його, також почесна варта, яка охороняє його пишну вілю. Ця віля умебльована цілком дивачно. Їдальня прим. перецовнена середньовічними статуями Христа, китайськими ідолами, індійськими, єгипетськими й іншими богами. Д' Анунціо одягається сьогодня цілком фантастично. Його одяг пригадує по части середньовічного рицаря, по части летуна, з котрого вибивається на білім тлі бліде, завмерле лице. З невідомих причин не користується Д'Анунціо кріслами, а сідає звичайно на килим або подушку на підлозі. Загодя подумав він також про свою смерть. В його вілі відділив він собі на чорно вибиту кімнату, в котрій має бути поставлений його труп.

ЛИШЕ ЛАТИНСЬКИЙ ОБРЯД!

Староство в Калуші оголосило конкурс на посаду повітового люстратора для громад при Повітовім Виділі у Калуші виключно в польській пресі, а до того на перше місце поставило домагання, що кандидат має бути виключно латинського обряду. Так в українськім повіті, за українські гроші не сміє бути урядовцем Українець! Таких конкурсів, на скідки знаємо, досі в Галичині не було.

РИМ.-КАТ. ЕПИСКОП У ЧЕРНІВЦЯХ.

В звязку з конкордатом повстав між рим.-кат. Німцями й горсткою Поляків на Буковині спір про особу майбутнього рим.-кат. владики в Чернівцях. Перші домагаються, щоби новий владика був Німцем, а Поляки хочуть мати Поляка. Впливість Поляків не поможе мабуть, бо на Буковині є значно більше Німців ніж Поляків.

КОМУНІСТИЧНА РОБОТА В ЮГОСЛАВІЇ.

Білгородській поліції вдалося викрити підчас трусу в одного урядника Червоного Хреста комуністичну організацію. Підчас переслухання вискочив цей урядник через вікно з третого поверху й забився на місці. У звязку з цим арештувала поліція 15 людей, які одержували з заграниці гроші на організацію комуністичних клєр.

ВІДМОЛОДЖЕННЯ ЦІНОЮ СМЕРТИ.

В Югославії повісили жовніра Юзуфовича за те, що вбив двох старшин. Він був маґомедацем. Перед смертю питали в нього дозволу, чи він згодиться, щоби безпосередньо після його смерти покористуватись його железами для відмолоджуючої операції. Він згодився. Його желези прищіпили двом старшим мужинам: одному пежонатому 79-літньому і другому 67-літньому, що недавно оженився. Лікарі впевняють, що операція вдалась.

З АНГЛІЙСЬКОГО СУДІВНИЦТВА.

В одному з лондонських судів принагідна публика бачила цими днями таку сцену: Зі зеленим столом сидів суддя та обвинувачений і грали в карти. Це не був зелений стіл до гри в карти, а справжній урядовий. Біржевик Фогельман був обвинувачений в газардній, забороненій грі в карти „клобіес". Він боронився тим, що це зовсім не газардна гра, а гра, що основана на розумовім обчисленні. Якби пан суддя вміли її грати, то бачили би, як його несправедливо посуджують! Фогельман готов пана судию навіть навчити „клобіеса". Суддя Клерк Гол замісць домагатися судових знавців від гри в карти, згодився на розправі, щоби Фогельман зараз навчив його цієї гри. Суддя був талановитим учнем і почали грати. Річ ясна, направду, в гроші. Суддя програв, заплатив природний порнор новика в картах і мав нагоду переконатися, що ця гра чистий газард. Фогельман дістав грошеву кару: 30 фунтів на кошти процесу 21 фунтів.

В МОРЕНАХ ГОРИТЬ.

Технічна комісія, якій повірено погашення вогню в Моренах (Румунія) ухвалила збудувати четвертий тунель. Цей тунель побудують спеціялісти-робітники з Семгороду. Тунель буде виготовлений за два місяці.

В ЛОНДОНІ ЧУЛИ, ЯК НЮ ЙОРК ВИТАВ МЕК ДОНЕЛДА.

Зустріч і привитання Мек Донелда в Ню Йорку припало якраз на пятьгодинний чай в Англії. Тому більшість Англійців, сидячи у себе дома, добре чула радіо-передачу з Ню Йорку про зустріч і привитання Мек Донелда. Надзвичайно добре було чути не лише тоголас, що робили гудки кораблів, та галас натовпу, але навіть окремі промови. Вся Англія дуже задоволена такою зустріччю Мек Донелда, а політичні противники його кажуть, що він достойно репрезентує Велику Британію.

ПОЖЕЖА МАГАЗИНУ ЗБІЖА.

В магазині збіжа спілки „Землеплоди" в Нанторнці, пов. Бучач, вибухла пожежа. Згорів будинок і збіжа яких 20 сотн., на шкоду 15,000 зол. У сутеренах того будинку була фабрика свічок Фрідмана з Бучача. Він має шкоди на 1,000 зол. Пожежа повстала з іскри товарового поїзду, який того дня пересував вагони кілька разів. Магазини від залізничого шляху є леди на 6 метрів.

КРАЇНА ПЕРЕДЧАСНИХ ПОДРУЖ.

Спеціяльна англійська комісія мала дослідити подружі звязки в Індіях з тою метою, щоби законом піднести для Індусів обовязковий вік подружа: до 16 літ. Виявилося, що в британських Індіях є 218,000 замужних жінок, що мають по 5 літ, з чого 15,000 є вже вдовами. Замужніх жінок від 5 до 10 літ є там більш як 2 міліони, а з них 102,000 вдів. 25 міліонів замужних жінок є в віці від 10 до 15 літ, а з них 4 міліони вдів.

СПОСІБ НА САМОГУБЦІВ.

У СРСР, як і в неодній іншій країні, зростає постійно число самогубців. Щоби боротися з цим суспільним явищем, повстала там спеціяльна урядова комісія, подібно як віденське товариство, що бере під свою опіку тих, які хотять умерти, коли вони звернуться до нього за радою. Але радянська комісія полагоджує свої обовязки ще більш урядово, як віденська, бо розсилає всім громадянам, навіть тим, що про смерть ще не думали, анкетний лист з такими запитами:

1) Чи ви жонатий? 2), 3), 4)... нецензурні запити з полового життя. 5) Як хочете покінчити з собою: а) револьвером, б) повіситись в) утопитись, г) пробити себе ножем, ґ) кинутись уніз, д) спеціяльним способом? 6) Чому хочете вони себе: а) огляду на ваш соціяльне становище, б) страх або духовіх терпіння, в) недостачу соціяльного, світоглядну про вартість життя, г) недостачу захоплення світовою революцією?

Нема сумніву, що неодин кандидат на самогубця прочитавши такі питання, розрегочеться і скаже собі: „Ні, ж тти є таки веселе!"

ПОЛЯКИ ПЕРЕВОДЯТЬ МАСОВІ АРЕШТИ В ГАЛИЧИНІ

КАЖУТЬ, ЩО ЗАХОПИЛИ ЛІДЕРІВ УКРАЇНСЬКОЇ РЕВОЛЮЦІЙНОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ.

ВАРШАВА (Поліща), 7. жовтня. — Зі Львова повідомляють, що там польська поліція перевела масові арешти серед Українців. Арештують у звязку з вибухом бомб на „Таргах Всходнїх" та взагалі за революційну діяльність у Галичині.

Поліція говорить, що вона арештувала лідерів української революційної організації, яка одержувала значну допомогу від американських українських організацій. Далі поліція твердить, що Українська Військова Організація підготовляла цілу низку нових замахів на ріжних польських урядників та представників вищої влади.

ТУКУ ЗАСУДИЛИ ДО ВЯЗНИЦІ.

ЛІДЕРА СЛОВАЦЬКИХ АВТОНОМІСТІВ ЗАСУДИЛИ ЗА ЗРАДУ ЧЕХОСЛОВАЦЬКОЇ ДЕРЖАВИ.

ПРАГА (Чехословаччина), 7. жовтня. — Чеський суд засудив на 15 років вязничної кари професора Туку. Тука довший час був лідером словацького визвольного руху ще в часи австро-угорської держави. Коли Словаччина увійшла до складу чехословацької держави, серед Словаків почався автономічний рух, у межах нової держави. На чолі цього руху знову був Тука, який домагався здійснення умови, заключеної між Чехами та Словаками про надання автономії Словаччині. Це привело до арешту його й до обвинувачення в державній зраді. Йому поставлено у вину нібито зносини його з Угорщиною й за це покарано тяжкою тюрмою.

Професор Тука заявив, що він засуджений фактично за те, що домагався автономії й боровся за те, щоби виконали свою умову зі Словаками. Йому підсунено обвинувачення в державній зраді, щоби прикрити дійсну причину покарання.

ПОХОРОН ШТРЕЗЕМАНА.

ПОХОРОН ВІДБУВСЯ НАДЗВИЧАЙНО УРОЧИСТО. НЕ БУЛО ВІЙСЬКА ПРИ ПОХОРОНІ.

БЕРЛІН (Німеччина), 7. жовтня. — Надзвичайно величаво й урочисто відбувся похорон бувшого міністра справ закордонних, Штреземана. Це перший похорон державного мужа в Німеччині, на якім не було присутнє військо й не віддавалося військових почестей. Другий раз в історії німецької республіки пронесли тіло небіжчика через середню браму Бранденбурських триюмфальних воріт. Раніше через цю браму проїздили лише Готенцолерни. Перший був пронесений крізь неї померший перший президент республіки, Еберт, бувший шорник (римар).

Останки Штреземана провожали на цвинтар усі німецькі державні мужі, що були в Берліні, та численні делеґації, які прибули з ріжних сторін Німеччини на похорон. Була також окрема делеґація від студентів ляйпціґського університету, який скінчив Штреземан.

На чолі походу за гробом ішов старий президент Гіндебург разом з двома синами Штреземана, а за ними найвищі німецькі достойники та представники чужоземних держав і Ліґи Націй. Лише дружина Штреземана їхала в автомобілі, а всі инші йшли кілька миль пішки. 500,000 громадян міста Берліна провожали на вічний спочинок свого найбільшого державного мужа.

ОБІКРАЛИ ПОСОЛЬСТВО.

ЗЛОДІЇ СКОРИСТАЛИ З ПОХОРОНУ ШТРЕЗЕМАНА Й ОБІКРАЛИ ФРАНЦУСЬКУ АМБАСАДУ.

БЕРЛІН (Німеччина), 7. жовтня. — В той час, як все французьке посольство брало участь у похоронні Штреземана, злодії обікрали будинок посольства. Вернувши з похорону, посол побачив, що в нього в кабінеті зламано стіл і забрано зі спеціяльної скринки ріжні дорогоцінности вартістю понад 20,000 долярів.

КОСТЕ ЗНАЙШОВСЯ.

ПЕРЕЛЕТІВ З ПАРИЖА МАЙЖЕ ДО ХАРБІНА. ЗРОБИВ НАЙДОВШИЙ БЕЗПЕРЕСТАНКОВИЙ ЛЕТ НА ЛІТАКУ.

ПАРИЖ (Франція), 7. жовтня. — Цілий тиждень нічого не було чути про французького летуна Дідоне Косте, що зі своїми товаришами полетів на літаку „Знак Запитання" в напрямку Сибірі. Наренті тепер одержано відомости від Японців з Токіо, що французькі летуни летіли так довго, як довго у них вистарчило бензини й нарешті щасливо осіли недалеко стації Цінцяр у Манджурії, де знаходяться японські війська.

На літаку все в порядку, а летуни, відпочивши, готові вже вилетіти далі до Токіо, як тільки дістануть бензини. Цим летом Французи осягнули найбільший рекорд безперервного лету літаком, бо пролетіли 4,875 миль; це на 375 миль більше ніж пролетіли в 1928 році еспанські летуни Ферарін і Дель Прето.

АНГЛІЯ НЕ УСТУПИЛА БОЛЬШЕВИКАМ.

БОЛЬШЕВИКИ КАЖУТЬ, ЩО АНГЛІЯ їм УСТУПИЛА, А ГЕНДЕРСОН ЗАЯВЛЯЄ, ЩО НІ.

ЛОНДОН (Англія), 7. жовтня. — Комісаріят справ закордонних в Москві поясняє договір Довгалевського з Гендерсоном як успіх і перемогу радянської дипльомації. Очевидно, відповідаючи на це, англійський міністер справ закордонних Гендерсон заявив, ніби на напади консерватистів, що навелки: Англія добилася свого в справі зобовязання Москви припинити комуністичну пропаганду у Великій Британії.

ЗАГИНУЛИ ПРИ ЗУДАРЕННЮ ЛІТАКІВ.

ПАРИЖ (Франція), 7. жовтня. — Чотири французькі військові летуни загинули при ударенню в повітрю двох літаків. Причиною катастрофи був густий туман. Летуни вертались з Югославії.

„SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc.
at 81 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.
Edited by Editorial Committee.
Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 9, 1911, under the Act of March 3, 1879.
Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES:
Three cents a copy
One year ..... $ 7.00
Six months ..... $ 3.75
Three months ..... $ 2.00
Foreign and Jersey City Rates:
One year $10.00
Six months ..... $ 5.00
Three months ..... $ 2.75

ПЕРЕДПЛАТА:
Поодиноке число три центи.
На рік ..... $ 7.00
На пів року ..... $ 3.75
На три місяці ..... $ 2.00
В Джерзи Сити і Заграницею:
На рік $10.00
На пів року ..... $ 5.00
На три місяці ..... $ 2.75

За оголошення редакція не відповідає.
В Канаді належить висилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.
Телефон „Свободи": 498 Montgomery. Тел. У. Н. Союза: 1838 Montgomery.
За кожду зміну адреси платиться 10 центів.
Address: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

ЖЕРТВИ НЕНОРМАЛЬНИХ ВІДНОСИН.

Так нещасливо склалося, що саме в той час, коли до Америки загостив англійський премієр Мек Донелд, полялася на полудні кроев страйкуючих ткачів. І в той час, коли з парадою витали робітничого лідера в Ню Йорку й у Вашинґтоні, ховали в Меріон, Норт Каролайні, чотирох робітників, котрих забито при пікетованню фабрики. Подія, яка зайшла в Меріон, така повна траґізму, що немислиме, щоби вона не відбилася широким відгомоном не тільки по Америці, але й по широкім світі. Вона певно дійшла й до Мек Донелда, котрий цілком певно краще від инших розуміє оту траґедію в цілій її ширині.

Та мертвих не воскресити. А жертви не підуть знова тільки тоді на марно, коли робітництво зрозуміє, що тільки в організації робітництва ратунок і сила. Можливе, що ті тоді, які кидають таке погане світло на ті страшні відносини, які панують у ткацькій індустрії, приведуть до опамятання фабрикантів. Можливе, що й уряд вгляне в ту справу. Але йа це все робітник числити не може. Кращу долю зможе він собі тільки сам виборотн. А виборе її тоді, коли буде зорганізований, коли буде уявляти собою велику політичну силу. А саме на полудні робітник найменш зорганізований, тому там діються великі насильства над робітниками, тому він там найдовше працює і є найгірше платним.

Друга подія, яка звертає на себе загальну увагу, це крівавий бунт вязнів у Кенон Сиіті, в стейті Колорадо. Про бунти вязнів доводиться нам чути від довшого часу раз-у-раз і вже тесаме вказує, що в тюрмах панують ненормальні відносини. Син ґенерала Белинґтона Бута виразно зазначуе, що найбогатша країна світа має найгірші тюрми, яким подібних нема в цілім світі. Він подає, що в тюрмі, яка призначена на 1,800 людей і в якій одержується поживу тільки на таке число, держиться 3,000 вязнів. Вязні, каже він далі, засуджені відразу на це, що вийдуть з тюрми з сухотами, тому не диво, що вони бунтуються і намагаються втекти.

Бунт вязнів у Кенон Сиіті потягнув за собою 12 жертв у людях. Траґічно згинуло кількох вязничних сторожів, які на ділі не винуваті тому, що такі, а не инші панують у тюрмах відносини. Траґічно згинув провідник бунту й його товаришів-помічники. Одним словом: сталася траґедія, якої опис потрясати мусить кождою людиною.

Коли тепер возьмемо ті дві траґічні події під увагу, то мусимо признати, що в тій мілярдовій країні панують під многими зглядами анормальні відносини, яких нема в инших, убогих країнах.

З ПОБУТУ НА РАДЯНСЬКІЙ УКРАЇНІ

Багато пишуть і говорять ріжного про Радянську Україну ті гастрольори, що бачать її лише з вікна ваґону та крізь шиби люксусових готелів, або лише те, що показують їм чекістські „провожаті". Тому надзвичайно цінне почуття голос селян і робітників, що жили на селі звичайним життям, а не були там лише „знатними іностранцями". Ось тут подаємо переказ робітника-селянина, що, повіривши большевицьким розказам про Україну, вернувся туди, а тепер знову в Америці.

У 1908 р. я покинув своє рідне село. Попращався з близькими сусідами й братами та з Рідним Краєм. Мені тоді ледви минуло 20 літ віку, а вже мусів кидати рідне гніздо та йти у світ за очи, щоби шукати кращої долі. Золоте й богате Поділля було в руках панів і ми, селяни, віддавали свою працю панам за 25—35 копійок денно. Жити було тяжко.

Ми з братом рішили тікати в Америку, в цю обітовану землю для кождого, кому тяжко та нудно було жити в Рідним Краю.

Було літо. Золоте українське літо. Жита й пшениці колосилися, сади гнулися від овочів. Скрізь було зелено, гарно. Наше село положене на високім узгірю серед ставів і садів й було чудово-гарне. Бідні й богаті люди мали чисті, білі хати, садки й городи, обгороджені плотами чи паркапами. Вулиці були широкі, що робило ще гарнійшим наше село. В останний раз я вийшов на вулицю свого села. Серце боліло й я плакав, думкою прощаючися зі всім і всіма. Було жаль розставатись зі всім, та біда гнала з рідного гнізда. Востаннє подивився на рідне село, яке дишалося за мною на горбі. Чудова була картина: зелень, білі хати, церква й золотий хрест виблискувався в проміях сонця. Це не на довго я лишаю своє рідне село, — думав я собі, — я скоро вернуся, потішав я себе. Ще пройшов верству або дві й село зникло за лісом.

Минули літа, а я все не міг вернутися до краю. Війна, а потім революція затримали мене в Америці. Чув я, що большевики запанували на Україні, а потім почався голод, розстріли, реквізиції і т. д. Уявляв я собі все те лихолиття, яке переживали люди на Україні. В листах мені докладно писали, що там робиться, та потім, що я читав, догадувався, як там тяжко жити. Всеж потягнуло мене в рідний край, хотілося на завжди лишитися там. Поїхав. Весело й радісно було на серцю, коли підїздив до рідної землі. Кого побачу, що там робиться, бо вже так давно нікого не бачив.

Як тільки переїхав кордон, то відразу побачив злиденність і вбогість людей. Всі обдерті, худі й якісь залякані. Коли я пробував з ними говорити, то вони відповідали обережно, з великим страхом. З потягу я бачив бідні оселі селян. „Убогість їх господарки, — подумав я собі, — та в нас краще".

Стація Н. і я висідаю з потягу. Сильніше серце бється в грудях. Наймаю підводу та їду в своє село. Візник зі сусіднього села босий, одягнений у штани, зшиті з мішка. На ньому порвана груба сорочка й соломяний самороблений капелюх — це все його вбрання. Старий візок і одна шкапина, в якій можна всі ребра перерахувати. Питаю, чому лише одна конячина, бож у нас селяне ніколи одним конем не їздили. Візник видивився на мене, ніби я спитав про щось для нього зовсім незрозуміле, й відповів: „А хіба у кого є двоє коней?" Мовчали. Мовчки доїхали до села. Тесаме село: сади, церква й доми та якесь воно стало сіре й не має того соку й краси, яку я памятав.

Візднмо в село. На вулицях бруд. Хати обдерті й пообвалювані, ні плотів, ні воріт нема. На тоці нема ніякого збіжа, а лише де-не-де в кого збіже зложене маленькою копицею, бо стіжків та стирт нема.

А ось і рідна хата. Обдерта, розвалена. Батьки старі, сиві, а скріпа, куди оком не глянеш, злиденні й злидні.

Я був в селі два місяці. Приглядався до всього, студіював матеріяльне становище та придивлявся й прислухувався до людий. Злидні страшні, а люди не ті, не розуміють мені, якісь чужі по своїй вдачі.

Радянська влада взяла в свої руки всі бувші фільварки й у них господарить Совхоз. Він, як було я за панів, наймає селян до тих маєтків на роботу. Пани платили тоді по 25—35 коп. на день, а тепер селянин працює на Совхоз за 40—50 копійок. Але ріжниця та, що колись чоботи нартували 5 рублів, а тепер 25 рублів; і так все, що лише треба купити. Колись можна було в місточку набути все, а тепер там нема нічого.

Радянська влада так старанно здирає податки, що хліб ще на пні, а вже молотілка нарева стоїть у селі під хлібозготовки й гонять селян давати продналог. Тягнуть з селян послідний кусник хліба, послідні соки висмоктують. Підходили одних проти других; бідняків проти бувших заможних і т. д. Тепер ті бувші заможні вже стали гірш бідними від тих, що колись були бідними, та радянська влада цькує одних на других лише длятого, щоби краще було справлятися з „хаХлами" та витягати з них все, що лише пощастить. Озлоблення серед селян страшне. Випадки підпалів один одного ніколи не переводяться, а також є доноси й обговорювання один одного також стало звичайним явищем.

Продналог, що тепер уже великий, з року-в-рік зростає. Коли селянин не заплатить продналогу, то продають все його майно до останнього молотка, а селянина пакують у тюрму. У нашім селі є коло 18 населення, що відбуло ту чи иншу кару за неплачення податку. Гнеться, гнеться під налогом селянин і нарешті падає. Майно його йде на ліцитацію, а його тягнуть у тюрму.

Я зайшов до мого знайомого, який колись мав 5 десятин поля й був зразковим господарем. Він коло свого обійстя, з боку при дорозі копає глиняну яму. Довідуюся, що він „будує хату-землянку" для себе й родини, бо має платити налогу яких 500 рублів, а немає чим.

„Через місяць буде готова землянка, маю трохи хліба й може дітям до Різдва вистарчить, а там що буде, то буде", — говорить мені знайомий. Я слухаю й не вірю. Розпитував инших, чи це правда — кажуть, що дійсно так. не лише продають все майно за податок, а ще зи 6—10 місяців до вязниці посадять.

Є селяни, котрі вирікаються своєї землі й засіву. Як я вже згадав, Совхоз (себто уряд) забрав панські фільварки, а тепер бідний селянин мусить йти до нього на роботу. Здирають наголи, а коли в зимі нема що їсти, то радянська влада продає хліб по 20—25 рублів за пуд, який вона забрала в осені по 2—3 рублів. Хто це має за що купити, той запродує новий урожай, що ще на корені, й бере завдаток зерном. Візьме дядько той завдаток, засіє, а потім все одно кине, бо на це працювати, коли Совхоз забере все даремно. Тоді Совхоз наймає робітників і сам збирає збіже, забираючи все для держави, а селянин умирає з голоду.

В селі розвинулося страшне пянство. Богато селян, що колись були добрими господарями, тепер пропивають послідний гріш. Пашує байдужність до всього. По що працювати? Зроби пліт, постав ворота, причепур хату й зараз на тебе кричать, що ти куркуль. Накладуть податок. Не заплатиш, то все продадуть, а селянина замкнуть у тюрму. „Пощади для себе самого будувати тюрму й напитувати собі нещастя", — говорить мені один селянин. Говорить бідак, а в очах безнадійність і злоба.

Люде їдять бараболю, бадиля з буряків, а хліб наполовину з висівками. Мяса, солонини чи масла цена. Немо людиці, яка малаби хліб до нового врожаю.

На всім і на всіх лежить важка рука радянської влади, що гне й гне додолу всіх.

Одне селянин зібрав зі стрих шматків нашини сінкарню та полагодив молотилку на пару коний. На це він положив богато праці й останній гріш. За рік заробив цими машинами 50 рублів, а налогу належни на нього 675 рублів. Рік. Кажуть: куркуль. Ржавіє ціне тепер сінкарня й молотілка на дощі на тоці й чекає, коли прийде комісія продати їх за податок, а власник горя не самогон (мушка пропиваючи послідний гріш) чекає, коли за ним прийдуть заберуть його в тюрму за неплачення налогу.

Немає тепер тієї святої юрби, сміху, співів та танців, які колись були. Сумом пишеться нашого села й з кождого кутка виглядають злидні.

Це наслідки панування большевистичної влади. Це той російський рай, який панує на Україні та про який нам так бахкають куркатоть у вуха наймити з запроданці, Москви.

Раджу прихильникам раю поїхати й подивитися самим. Коли у них у серцю є хоч крихітка совісти, то вони „рай" назвали пеклом, говорив мій інформатор.

Я покинув рідне село. Їдучи, я плакав. Але плакав тому, що розставався з ним тому, що я був безсильний помогти тим, хто був мені близький і рідний.

Я тепер знову в Америці. Знову бачу підхлібників капіталів, котрі катують наш нарід і дивлюся на них з огидою.

Коли дивлюся на веселих вбраних і нагодованих робітників, то перед очима стають мені люди голодні, одягнені в мішки, засумчені й безрадні. Це ті, яким большевики приготовили „рай" на Україні.

Подав К. Л.

Лікар (до хорого): Якжеж чуется нині?

Хорий: Не конче...

Лікар: Ви певно не придержувалися дієти, що я вам приписав її. Як вам казав, що не смієте їсти ніщо інше, лише те, що їдять малі діти!

Хорий: Та я точно держався вашої дієти. Я зїв шматок пухи, кілька ложок піску та двіи три гузики.

Іван Вазов.

СВЯТОСЛАВ ТЕРТЕР

(Історична повість із часів боротьби за волю Болгарії).

(З болгарської мови переклав **Михайло Проник**).

(3)

Коли вийшли з церкви, майдан чорнівся від народу, що цікавий був побачити царських людей, а також дорогоцінности, від яких блискувалися їх одягу та корони. Всі були з відкритими головами. Так велів звичай.

Цариця весіла до визолоченої колісниці, запряженої парою гнідих коней. Запросила свою дочку і жінку себастократа Радослава та відїхала, пращана поклонами людей. Карита рушила помало, піднімалася по стрімкій камінній дорозі, до північної брами Царевеця.

За той час Смілець розмовляв із якимсь високим, тілистим татарським вельможею, зодягненим у червоний суконний кожух і такіж шаравари, вишивані золотом. То був Азатін-бей, представник хана Чокія при тирновськім дворі.

Великий царський конюший відпровадив Смілецеві дуже гарного коня, дарунок цісаря Михайла III. Цар скочив легко на сине оксамитне сідло, обрановане золотом, вклонився ввічливо людям і звернувся в туюсаму дорогу, якою їхала цариця Марія. Смілець був добрий їздець і любив свою поставу та зручність виявляти перед народом. Товпа подивляла довго гордого Смілеця, доки разом із почотом не пропав у палатних воротах.

Сонце піднялося високо над Царевецем і залило горячим промінням святкуючу столицю.

Тяжка доля.

Події, які оповідаємо, діялися в найтяжчих, огидливих часах, другого болгарського царства, перед погромом і турецькою неволею.

Вже від пів століття на Болгарію впала тяжка доля: незадатні монархи. Зараз по смерти Івана Асена II., в 1241. році, на тирновськім престолі засідали володарі слабі, негідні, або нещасливі.

Наслідник Івана Асена II., Каліман I., син першої його жінки Анни, десятилітня дитина, вимрає після чотирох літ володіння. Кажуть, що його отруїли. Наслідник його Михайло (Міцо), син другої жінки Асенової, Ірини, не доріс також до престолу, не визначався нітроха батьківським талантом. Володів без слави десять літ. Погорджений народом убив його свояк Каліман, який проголосив себе царем у 1257. році, як найближчий свояк Асена. Одначе Каліман коротко втішався овочами свого злочину. Під вічною загрозою помсти прихильників убитого Михайла кидає престіл і покинутий, скитається по Болгарії. Його вбили його вороги. На ньому кінчається Асенова династія. На осиротілому престолі бояри посадили зпоміж себе Константина Тіха, Сербина з роду. Він даремно старається скріпити державу. Сумна пригода помагає цьому. Костантин зломив ногу на ловах. Не міг сам володіти, прикований до ліжка, віддав правління своїй жінці, хитрій і облудній Грекині, внучці візантійського цісаря, як опікуні малолітнього сина Михайла і володарці держави. Були тоді татарські напади, а безсильна і безборонна країна не могла встоятися перед варварами. Все це промощує шлях до престола хороброму і жадному значіння чабанові Івайлові. Він зі своїми дружинами побив ворогів кілька разів, визвободив нарід і обляг Тирнову. Тут у битві Константина Тіхо побідили і вбили. Вдова по ньому Марія, щоби задержати владу, відчинила міські ворота Івайлові та віддалася за нього.

Одначе короткий був його тріюмф. Мусів боротися рівночасно з Татарами та Греками, що напали на Болгарію. Іван Асен III., далекий свояк роду Асенів, прогнав його і захопив престіл при допомозі Греків. Івайло втік до кримського хана, Ногая, та просив помочі проти ворогів. Ногай велів убити його підчас пиру.

Зненавиджений народом, як грецький прислужник, Іван Асен III. боявся щораз більше зростаючого впливу Юрія Тертера (з роду Куманця) й одної ночі втік із Тирнова та забрав із собою царські скарби.

Серед великого схвилювання народу вибрано царем і коронувано Юрія Тертера. Але і він не сповнив покладаних на нього надій. В пятому році його володіння Болгарію знову зайшли дикі татарські орди під проводом страшного Ногая. Спустошили її немилосердно. Після безуспішних спроб і упокорень, щоби вдержати престіл, Юрій Тертер утік до Візантії.

Тоді Ногай заняв безборонну Тирнову, проголосив себе володарем Болгарії, посадив на престол, як свого намісника, одного з перших і найвпливніших боярів, Смілеця. Цей своїм поступованням здобув собі довіря в Ногая. Самже Ногай вернув на свої землі за Дунаєм, яким загрожував противник хана, Токтай.

Серед усіх цих переворотів і змін Болгарію шарпали інтриги боярів, поділи її на партії, з яких кожна хотіла мати свого претендента на престол, щоби дірватися користей з влади. До того вживали всіх способів. Декотрі з цих партій взивали грецької помочі, як приміром за володіння Іван Асена III.

Погубні візантійські впливи росли на царськім дворі завдяки Грекиням. Безнастанні, а небідні війни, що їх вели володарі, які не були вождами, нищили безхосенно народні сили. Не було постійної, означеної державної політики. Царі без сили і поваги, даремно старалися скріпити свою владу, а занадто слабі, щоб припинити сваволю великих боярських родів, які самовільно стручували і ставили династії. Декотрі з них зуміли викроїти собі на пів незалежні князівства, як приміром у Відині під Шишманів, а на півдні Старої Планини — Етимір. А татарські напади перемінювали країну в пустиню.

Привязання до волі погасало в народі рівночасно з любовею батьківщини. Бездумна народня маса приймала рівнодушно кождого нового володаря, кожду нову зміну, зрезигнована, покірно піддавала ся долі.

І так Болгарія, розшарпана внутрішніми війнами, без забезпечення границь, окружена ворогами, нездібна до оборони, виснажена, втратила віру у своїх провідників і в себе. Болгарія Крума, Бориса, Симеона, Самійла, Болгарія двох славних Асенів — сталася волобитницею татарської орди!...

Смілець.

Смілець, заки став так ненадійно володарем, був одним із найвизначніших тирновських боярів. Родинні звязки лучили його з найзнатнішими тирновськими родинами. Сам він, як ми вище згадували, по жінці був споріднений з византійськими цісарями. Був родом із Ґрекії, де мав великі маєтки. Богатий і релігійний, Смілець побудував монастир, якого руїни ще нині стоять над рікою Топольницею, між селом Акиджеко і Пазарчиком. Руїни ці дооколичний нарід називає монастирем князя Смілеця. Першого року володіння Константина Тіхо, в 1258 р., Смілець переїхав до Тирнови. Побудував там великий камінний дім і небаром увійшов у тісні взаємини з тамошніми боярами та вельможами. Тіхо йменував його одним із своїх перших достойників. Одначе Смілець, непостійний і жадний слави, не додержав йому віри, прилучився до орд побідного Івайла, зрадив Тіха в найтяжчих його хвилях. Потім зрадив він і Івайла, коли зоря його поблідла, та прилучився до нового володаря, Івана Асена III., щоби знову його небаром покинути. Як Юрій Тертер засів на престолі, Смілець був його найбільшим приятелем і втішався великою довагою, що все зростала, зі шкодою для влади пануючого.

Коли Тертер кинув престіл а Ногай наближався до Тирнови, Смілець скликав тирновських боярів і нарід на Марне Поле. Там нараджувалися, як треба приняти Ногая: зі зброєю в руці чи з покорою? Радили довго, вкінці приняли внесення Смілеця, щоби приняти Татарів без спротиву. Невеличка скількість вояків, що їх мала Тирнова, а при цьому жах перед жорстокими Ногаєм помогли богато, що ухвалили таку малодушну постанову.

Вислали Смілеця у посольстві з дарунками до хана.

Смілець стрінувся з ханом недалеко Тирнови, яку мав облягати. Хан був тоді вже сивобородий старець, дуже розумний та воєнничий. Цей страшний вожд татарських сил ваная і спілкував усю Азію та Македонію. Візантійський цісар, бажаючи окупитися, дав йому свою дочку за жінку. Так був він щирим упікача Юрія Тертера. Страшні татарські загони, від яких чорнілися всі поля, везли за собою богато возів із добичею. А що болгарська столиця була недалеко, то це загострювало жадобу тих вилоцюг. Вони нетерпляче виждали хвилини, коли їй займуть у наступі й ограблять. Смілець упав навколішки перед ханом, цілував поли його чевоного одягу та благав пощади для Тирнови. Ногай ввійшов тріюмфально до міста. Його як побідника привитали церковні фани, під проводом патріярха і боярів. Заняв вигазу Царевець, там сповістив, що держава не може бути ніщо одного дня без володаря. А що Асенові потомки бо повиравали, або розбігся по світу, то він проголошує себе володарем Болгарії... Але що мусить вертати у свою державу, оставляє на престол свого заступника та чоловіка. Ця постанова счудувала боярів, але що не допускали ніякого спротиву, приняли покірно. Смілець поцілував рубець ханового кожуха і кінець сапиця, на знак підданства.

Як полагодив це так приятельськи, Ногай велів показати собі церкву Сорок Мучеників. У дверях привитав його з хрестом патріярх Йоаким. Ногай подивляв дуже богаті прикраси, а як побачив фрески, що зображали полководця цісаря Теодора, казав покинути собі цю сцену.

Хан вислухав ціле оповідання, а потім відізвався так:

— Колиб Асен жив нині, зладив би мені іншу, ніж ваша стріча... Але що Аллах дав вам другого Асена, то ясна є його воля, щоби я був вашим володарем.

(Дальше буде).

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ.

МІННЕАПОЛІС, МІНН.

Українська пісня на Minnesota State Fair.

...ього року відбувається ...сотї в місяці вересні ви... ...біжа, худоби й всього ...льки Америка продукує. ... можна побачити на ...sota State Fair. Люде зїж... ...ться зі всіх сторін Аме... ...ичайно богатарі) що... ...все побачити. Кождого ... така вистава. На тих ...вах виступали всякі на... ...воїх національних стро... ...ки Українців не було. ...ого року за старанням ... одиниць були там й ... Заряд Minnesota State ...призначив місце для У... ...ців, і наше товариство ...ке Українок", яке гурту... ...я в Народнім Домі при ...ській православній церк... ...вибрало там українську ха... ...ртретами зослужених у... ...ських діячів, вишиванка... ...ми, писанками й ...ними українськими вироба... ...ми зробило на Американ... ...ке враження. Оглядали ... все, розпитувалися, ...ли адреси, щоби ...ти собі українських ви... ...вок. Вистава тягнулася ... 9 серпня до 7-го вересня. ...ке Українок" призначував ...кождий день дві женщини, ...ли давали Американцям ви... ...ння про Україну й україн... ...ий нарід. На 2-го вересня ...ter Day) виступав два рази ... хор перший раз в 11-ій ...дині перед полуднем, а дру... ...раз 2:30 пополудні. Наш ...р під теперішною диріген... ...рою п. Я. Міруса вивчив ці... ...низку пісень і добре зіспі... ...вий. Щодо репертуару то ...хор найбільше співає звісні чу... ...мацькі і козацькі пісні, з чого ...американська публика дуже ...рада і вдоволена. Пісні ті елек... ...ризують слухачів, а буря о... ...плесків зривається за кождим ...разом, як хор виходить на ...естраду. Приємно нам було чу... ...ти в американських часопи... ...сях, як наш хор виславляли з ...приводу його виступу на Мін... ...nesota State Fair. „Союз Украї... ...нок" в Мінеаполіс складає при тій нагоді щиру подяку п-ні М. Скубовій і п. Юркевичовій за прислані нам українські річи, які прикрасили українську хату й тим допомогли звеличати українську націю. Наш „Союз Українок" вже нераз дав доказ своєї діяльности і праці, а тепер робить приготовання до прийняття пані сенаторки Кисілевської, яка має загостити до нашої громади. Наконець взиваю наше жіноцтво в Мінеаполіс і Ст. Пол, щоби ставало в ряди нашого товариства і разом з нами працювало для добра нашої Неньки України й українського народу.

Членция „Союза Українок".

—o—

ШИКАГО, ІЛЛ.

Приготовання до Листопадового Свята.

Як кожного, так і цього року поступові національні товариства й громади приготовляються до вшанування Свята 1. Листопада. Приготовляються до нього дві громади: норт-сайдська (північної сторони міста) і саут-сайдська (пол. сторони) в Гейдж парку, 55 і Вестерн вулиці. Національні товариства норт сайду згуртувалися до відсвяткування свята при українській православній громаді, Ірі і Робей ул.

Програму цього свята, яке відбудеться дня 10. листопада, виповнить хор української катедральної православної церкви „Боян" і шкільні діти під управою проф. Е. Королишиного. Заряджують святом слідуючі: д-р Г. Скегар, д. Тимчук, Хомин, Кирилюк і пані Кульпак.

Національні товариства саут сайду згуртувалися при Українській Атлетичній Січи і школі в Гейдж парку. Програму свята виконає січовий хор і шкільні діти під управою д. С. Мусійчука, а займуться святом урядники школи і Січи: Д. Шумовський, П. Жовнірчак, В. Саган, М. Гірняк і Д. Гарасим. Це свято відбудеться 17. або 24. листопада. Доходи з обох цих свят підуть на українських інвалідів і У. В. О.

Інтересований.

CORONA
НОСИТЕЛЬНИЙ
ТАЙПРАЙТЕР

Найліпший з усіх носительних тайпрайтерів: найновіша Corona з удосконаленою сталевою переносницею, з ротаційною пересувальницею, двоякі підтримувачі паперу, новий 1½-лінійний відступ, який дає якраз потрібну віддаль, щоб написати привабний особистий лист; кольоровий ключевий контрольор і богато инших гарних прилядів.

Ся Corona не лишає нічого до бажання. Вона є комплетна, одначе легка й компактна.

Закличте або напишіть:

L. C. SMITH & CORONA TYPEWRITERS INC.

92 WASHINGTON STREET.

NEWARK, NEW JERSEY.

СТЯЖКИ, ВІДБИТКОВИЙ ПАПІР І ВСЯКІ ИНШІ ПРИБОРИ.

ШИКАГО, ІЛЛ.

Про Українсько-американські Горожанські Клюби.

Місто Шикаго числить тепер около сорок тисяч Українців. Брало воно колись живу участь в народній роботі й було сяк так зорганізоване. А тепер розбите на групки. Солідарности в шикагоській українській кольонії майже нема.

Насувається питанє: чи є такі Українці, котрі хотіли би зорганізувати всіх місцевих Українців в одну цілість? Так, є. Католики хотять зорганізувати всіх Українців на католицькім ґрунті, православні на православнім, соціялісти на соціялістичнім, комуністи на комуністичнім, радикали на радикальнім і т. д. Кождий бачить, що це неможливе до здійснення.

А чи є під цей час инша підстава, на котрій можна би зорганізувати всіх Українців в Шикаго, а то у цілих Злучених Державах без ріжниці їх віроісповідань та партійних переконань? Відповідаю, що є. А є ними **Українсько-американські Горожанські Клюби.**

Будучи членом двох таких клюбів, я прийшов до заключення, що лише в сій організації є можливо злучити всіх Українців в одну поважну силу. А це тому, що в цій організації, як політично-американській, не спорять між собою, якого хто релігійного чи партійного переконання, але почувають себе рівними горожанами сего краю і рівними синами одної Неньки України.

Як мені відомо, в Шикаго і околиці є тепер зорганізованих девять Українсько-американських Клюбів. На мою думку булоб пожаданим, щоби ці клюби злучилися щодо народної роботи і щодо цього, як треба вести американську політику.

А де злука, там і сила. Колиб ми були зорганізовані в горожанські клюби і представляли собою політичну силу, то й уряд числився би з нами. Тоді це булоб такого, що треба нам боротися за своє національне імя при переписі населення.

Українсько-Американські Горожанські Клюби можуть провадити рідні школи без домішок всіляких релігійних переконань (про що свідчить факт рідної школи в Монт Клер). Також можуть вони виховувати підростаючу молодь в українськім дусі при помочи спортових кружків і т. п.

Це все є можливе до здійснення, лише треба людей, котрі готові посвятити для тої справи трохи часу і праці.

Павло Підлісний.

ЯК МИ ПОМАГАЄМО СТАРОМУ КРАЄВИ.

ТЕМС, В. ВА.

Жертва на Революційний Фонд.

Микола Магун склав жертву на Революційний Фонд. Гроші вислано до Краю через Обєднання.

ГЕМТРАМК, МИШ.

Збірка на Бойовий Фонд.

На забаві з нагоди пятнайцятьлітнього подружа Анни й Андрія Патри 1 вересня зібрано на Бойовий Фонд $47.50. Присутних гостей до збірки закликав гарячим словом п. Петро Войтович, а збіркою заняли ся п. Антін Стєткович, панночка Козаєчнко, Магдалина Машталір та Юлія Войтович.

Жертви зложили слідуючі особи: А. Патра й Юстина Горішна по $2; П. Войтович, П. Самулак, М. Савчук, В. Туркевич, Й. Морозовський, А. Хоявка, В. Крушельницький, Т. Михальчук, Гавринюк, А. Скуда, П. Тихий, І. Заблоцький, Н. Морозовський, І. Андрушко, І. Луцишин, М. Кулинич, Н. Машталір, А. Масильчук, К. Наповський, Г. Федчишин, Н. Гарасимик, П. Роздовський, Л. Білик, М. Сосновський, П. Войтович, Н. Тимків, Й. Гришко, Д. Войтишин, Д. Любинець, А. Стєткович, О. Курочка, І. Кдяк, А. Бринка, Й. Прежда, Ю. Мусійчук, Я. Білецький, І. Чайковський по 1 дол.; Н. Н. 75 цнт.; М. Шаран, Ю. Вітенко, А. Машталір, К. Яцура, К. Кортик, С. Шупак, Й. Бугай, О. Сігда, М. Монастирський і Солодкевич по 50 цнт.; М. Савчук, Мудрик і Н. Н. по 25 центів.

Гроші вислано до УВО через Обєднання.

Онуфрія Курочка.

—o—

КЛВЛЕНД, О.

Жертви на політичних вязнів.

Переслано через Обєднання до краю 25 долярів, зібраних на забаві у громадянин П. і Г. Свідриків на політичних вязнів в Рідним Краю.

—o—

СИРАКЮЗ, Н. Й.

Жертви на Бойовий Фонд.

На хрестинах у громадянина Гаврила Туркевича гості зложили на Бойовий Фонд 11 дол. Жертви дали слідуючі: Г. Туркевич, М. Дидик, П. Новий, М. Мішак, М. Клюсик, І. Франяда, А. Бусько, А. Яворський, М. Даньків по 1 доляровя; Анастазія Туркевич, А. Бусько і Л. Гева по 50 цнт., а Пазя Клюсик та Юлія Даньків по 25 центів. Гроші вислано через Обєднання.

Михайло Даньків.

Простодушність.

Чорногорський князь Микола, як лише прийшов коли у Подгоріцу, яку Чорногорці заняли на 16-ому році його володіння (1876 року), мав звичай прикликати подгоріцьких Турків і деяких із них обдаровував. Раз, як Турки так зібралися довкола князя, питається їх:

— Та чи вірні ви мені, Турки?

Дервіш-ага Ефович поперед усіх відповів:

— Господарю, Бог дав тобі, щоби ми тобі говорили, але не щоби ми думали тобі.

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИННА НАХОДИТИСЬ ЧАСОПИСЬ „СВОБОДА".

Омелян Ледень.

ВЕСЕЛИЙ ВЕЧІР.

(Гумуреска).

Степан Козій прийшов до мене в осьмій годині рано, впав на крісло та глянув на мене запалими очима, які говорили мені, що вони тої ночи не довго були замкнені.

— А що, було весело? — питав я.

Степан Козій, мусите знати, день тому був у мене та сотки разів запевнював мене, як високо цінить він, мій гумор: просив, щоби я повнив його, як то він забавив би найкраще товариство, яке запросив би себе на вечір. Я знаю, як це тяжко товариство розбавити, тому показав я йому кілька штучок, які ніколи не повинні завести.

— А що, було весело? — питав я ще раз. — Правда, мої жарти показалися знаменитими?

— Як хто їх бере — відповів Степан Козій мляво. — Не гнівайтеся, що я так раненько надвадся до вас, то саме мені було тепер до вас по дорозі. Я живу в готелі „Під Золотим Півнем", бо мою хату приводять тепер до порядку, а я йду у шпиталь, бо маю поздрану шкіру. Так ви питаєте, чи було весело? Правду сказати, погляди щодо цього не однакові. Насамперед показав я вашу штучку із склянкою. На склянку кладемо картку паперу, а в склянці є вода, дуже скоро обертаємо склянку — вода не витікає. Признаю, що краще було цю штуку насамперед випробувати, а не зараз, для кращого враження, надивати у склянку чорнила замісць води.

Тож — я обертаю склянку і в цюж мить перський килим став дешевий на пятьдесять процент. Як я побачив, що чорнило витікає, завертаю склянкою назад, але забуваю, що це треба зробити зі скорістю лискавки. Пані радникова Перепеличка, що сидить зараз біля мене, старається це мерщій рятувати свій шовковий одяг. За пізно! — вона скривається до доктора Бичковського, знаменитого адвоката.

Дві хвилі пізніше я пописуюся новою сензаційною штукою. Як ви мені порадили, я купив стрільного пороху, насипав його у попільничку та полляв його бензиною.

Потім підсміхаючись поклав я попільничку на стіл і ждав жарту.

Пан радник Перепеличка був перший, що скинув у попільничку недокурок. І радник Перепеличка був перший, яким кинуло до стіни. Ми знову поставили його на ноги. І колиб його жінка не розкричалася була на мої „немудрі штуки", то ціле товариство було би до розпуку всміялося над цим моїм жартом.

А так веселий настрій попсувався вже на половину. Тут то так чути було, ще дещо жартівливе слово, але справжнього веселого настрою вже не було. Щоби знову привернути веселість, попробував я третього жарту, що ся мені його показували.

Я взяв цеглу, привязав її на гумовий шнурок і нібито кидаю цеглу в лице одному з гостей, щоби насміятися з його передчасного жаху, як цегла назад прилетить до мене, завдяки пружности гумового шнурка.

Я вибрав собі за ціль радника Перепеличку, щоби його розсміяти та розвеселити, бо він — трохи потовчений на тілі — сидів сумний у куті.

Та на жаль, шнурок урвався, ми мерщій поклали пана радника на канапу.

Була небезпека, що настрій геть зіпсується, тому я предложив моїм гостям підскочити вгору всім разом на приказ: „Раз! два! три!" Хто підскочить найвище дістане апарат до формування носа. При слові „три" підскочили всі сорок гостей вгору і в цюж мить найшлися на оцим поверх нижче у гостинній кімнаті родини Барвінчуків, на головах членів згаданої родини.

Тепер уже пропав веселий настрій.

Дехто хотів ще подякувати мені за такий ріжноманітний вечір, але пані радникова Перепеличка, яка поматала виносити свого чоловіка, підняла такий лемент, що й слова одного годі було зрозуміти.

— Мені дуже жаль, що я не навчив вас кращих жартів — сказав я захрипло — та не пишайтеся.

Бачите, — відповів Степан Козій — ваші жарти були зовсім добрі, але до добрих жартів треба ще таких гостей, що розуміються на жартах.

НЕ ЗАБУВАЙТЕ ЗА СИРОТИНЕЦЬ-ЗАХИСТ У. Н. СОЮЗА.

Бєля Сенеш.

КАРЛИК.

(З мадярського).

Я пізнав його на залізниці. Було йому 34 роки, а виступав як карлик в однім цирку.

— Як жеж вам живеться? — спитав я його.

— Так як вам, — відповів він.

— Лише богато дешевше! — запримітив я. — Скільки матерії потребуєте ви на одяг? Один метер?

— Один метер і десять центиметрів, але я тому десять літ потребував я стільки само. Але нині все значно дорожче. — Він нарікав:

— Життя тяжке. Богато карликів, а мало цирків.

Мій погляд перебіг його скромну постать. Біля нього лежала книжка.

— Що читаєте?

— Шекспіра!

— В оригіналі?

— Так. Я пильно вчуся англійської мови. В осени може поїду до Америки. Хочу заробити долярів.

— Як карлик?

— Самособою. Прошу, я требую гроший, моя мати потребує долярів. Я удержую їх. Дві сестри я вже віддав, тепер третя йде на чергу.

Карлик страшно виріс у моїх очах.

Він зітхнув:

— Все ішло би богато лекше, колиб я був менший всього на два центиметри. Ви не вспіли уявити собі того, як мені недостає тих двох центиметрів, які я, на жаль, маю.

Усміхнувся сумно:

— То, прошу, зовсім не жарт. То справа істнування. Страшне нещастя.

Я старався розрадувати його:

— О, ви досить малі. Мені здається, що я ще ніколи не бачив меншого карлика. Колі Золі з цирку Ренца не...

Він запротестував з обурненням.

— Золі? Що ви гадаєте? Де Золіему рівнятися зі мною? Майже нормально збудований чоловік. Вам чейже можу зрадити, що підчас війни його мало що не асентирували. Як можна нас обох називати одним духом? Коли Золі дуже, але то таки дуже скорчиться, то я все таки не сягаю йому вище, як щонайбільше по плечі!

— Одним словом, він теперішній найменший чоловік у Відні?

— Ще більше: я і моя жінка, то найменше подружа. Мені раз сказав хтось, що як я оженюся, то буду ще менший. Після того я оженився.

Поважно говорив дальше:

— То, прошу, лише слабий жарт. Ми пізналися в одним німецькім цирку. То було подружа з любови. Тепер дали нам спільне число, найкраще в тій ділянці. Зрештою жиємо як найкраще зі собою, одно одного розуміє.

Ми заїхали на стацію. Карлик розпрощався і відійшов дрібними, скорими кроками. Я виглянув за ним. Він спішив до виходу. Люде тиснулися і гляділи за ним.

— Дивися, який маленький! — говорили і навіть не догадувалися, що той маленький чоловік має якусь таємничу журу.

Переклав **М. Зель...**

КНЯЗЬ, МІНІСТР ТА ДІВЧИНА.

(Кірґіське оповідання).

—o—

Колись давно жив кірґіський князь. Він мав сорок міністрів. Одного дня сказав своїм дорадникам, щоби йому сказали й обяснили, що значить великий князь і великий міністер. Колиб не дали йому влучної відповіди, загрозив їм, що втратять свої уряди. Везири сиділи цілісеньку ніч і даремно намагалися найти влучну відповідь, яка вдоволила би їх пана. Прягадали собі свого попередника, що був дорадником бувшого володаря, але й він не вмів дати їм влучної відповіди. Та в найбільшій біді помогла їм його дочка.

— Великим князем називають того, хто даних приказів не зміняє, а великим везиром можна називати лише того, хто в усьому слухає свого мудрого повелителя.

Відповідь принято з великим одушевленням, одначе везирі сказали, що це вони сами уложили таку мудру відповідь, а про свою мудру дорадницю й словечком не згадали. По якімсь часі заявдано їм нове питання, на яке мали як найскорше відповісти:

„Що є приємне, легке і тяжке?"

Везири радилися, поважно нараджувалися, але нічого не могли вдрати. І знову дочка старого дорадника дала їм влучну відповідь:

„На цьому світі є тяжке людське чуття, мущині є приємна жінка, легенькі є думки, а тяжкі є слова".

Одначе цим разом князь догадався, хто їм порадив таку відповідь. Казав закликати собі цю дівчину. Поговорив із нею тай ще тогож дня вигнав усіх дорадників, а в себе оставив лише мудру дівчину, її дав за жінку свому найстаршому синові.

УВАГА! РОЧЕСТЕР, Н. Й.!

БАЛЬ

В УКРАЇНСЬКІМ РОБ. ДОМІ, ПІД ЧИСЛОМ 975 JOSEPH AVENUE,

В СУБОТУ, 12-ГО ЖОВТНЯ С. Р.

Почат. балю 8-ма год. вечер.

Сей баль уряджує

ТОВ. ЗАПОРОЖСЬКА СІЧ, відділ 367 Укр. Народ. Союза

Товариство запрошує всіх рочестерських Українців прибути на сей баль. Буде приграватн до танцю добірна музика гром. М. Юркового.

За добру забаву ручить

255-6 Комітет балю.

НА КОНЦЕРТІ АБО ВІЧУ ХЧЕТЕ ВИСТУПАТИ З ПАТРІОТИЧНОЮ МОВОЮ, КУПІТЬ СОБІ

ВСТУПНІ СЛОВА І ПРИНАГІДНІ МОВИ

о. М. КІНАША

Ціна книжки з пересилкою 1 доляр.

Замовляти:

"SVOBODA"

81-83 GRAND ST., JERSEY CITY, N. J.

З ЖИТТЯ НА РАДЯНСЬКІЙ УКРАЇНІ.

НА УКРАЇНІ ЗНОВУ ЗАВОРУШЕННЯ.

У румунській пресі появились вістки з прикордонної смуги, в яких повідомляється про те, що за Дністром йдуть систематичні бої між українськими селянами й червоною армією.

В цих боях, крім піхоти, приймала участь кавалерія й артилерія.

Серед селян переведено масові арешти.

Але це не принесло жадного заспокоєння. Навпаки, невдоволення з кожним днем зростає.

І тепер надходять відомости про нові заворушення та про нові убивства комуністів.

Так у районі Камінця Подільського селяне напали на організатора хліборобської комуни, Варовина, й покололи його ножами. Варовин помер. На протязі останніх кількох тижнів це вже восьмий випадок убиства комуністів селянами Камянець-Подільського району.

В Пирятинськім районі, після кількох боїв з частинами, що складалися виключно з комуністів (військо ГПУ), розбито два відділи селянських повстанських загонів.

Обидва ці загони мали між собою постійний звязок і кожний з них мав свій агітаційний відділ, агітаційні відділи друкували антибольшевицькі маніфести й розповсюджували їх серед населення.

Селяне-повстанці в боях виказали надзвичайну мужність і коли би не брак набоїв у них, то події могли би набрати зовсім иншого характеру.

В руки большевиків попали ся лише ранені. Решта розбилася й зникла разом зі своїми досвідченими ватажками.

В Прилуцькому районі також знищено два селянські повстанські загони. Полонених віддано під суд, при чому з першого загону по засуді розстріляно 5 селян, а з другого — 4.

Розслід установив, що селяне-повстанці Пирятинського району мали звязок з частинами 75-ої стрілецької дивізії, які постачали повстанцям набоїв.

В инших містах України також виявлено звязок повстанців з червоно-армійцями.

Це страшенно занепокоїло Політичне Управління Радянського Союзу, яке наказало перевести обслід політичних настроїв червоної армії на Україні.

Згідно з донесеннями Політичного Управління Української Військової Округи, майже всі територіяльні частини охоплені „селянськими настроями". Здорові в політичному відношенню настрої панують лише в трох дивізіях з одинацяти.

В кадрових частинах спостерігаються настрої трохи ліпші, але в останній час і там ведеться дуже уперта агітація, якій сприяють ті реквізиції селянського хліба, що тепер переводяться по цілій Україні.

Так у 45-ій стрілецькій дивізії, яка до останнього часу вважалася найбільше надійною й яка відсвяткувала свій десяти-літній ювилей, виявлено агітацію ворожу до совітського уряду.

Група червоноармейців, від керовництвом артилеристів 45-го полку Якименка і Лавриненка, розповсюджували відомости, що війна з Китаєм викликається з „імперіялістичною метою", бо большевики хотять захопити китайську землю.

На зібранні червоно-армейців свого полку Якименко між иншим казав: „Не підемо воювати; уряд і без того грабує наші родини, відбирає останній хліб; а коли силою повезуть нас на фронт, то будемо здаватися в полон; я перший перебіжу до Китайців".

Такіж самі настрої виявлено в 138-му стрілецькому полку й в 17-му інжінірному батальоні.

Червоно-армейці певні, що хліб від селян відбирається для війни.

В Чернігові заарештовано всю адміністрацію завода „Червоний Маяк", на чолі з директором завода, Парамоновим.

У звязку з непевністю червоної Армії на Україні, накреслено плян перегрупування червоних частин і нова чистка під гаслом: геть кулаків з червоної армії".

Жінка (до чоловіка, який пристрасно любить читати книжки): Я хотіла би бути книжкою, тоді бодай була би я все твоєю спільницею.

Чоловік: Коли вже так, то я хотів би, щоби ти була календаром. Тоді бодай що року мав би я зміну.

ВЖЕ МОЖЕТЕ ОДЕРЖАТИ НОВИЙ КАТАЛЬОГ КНИЖОК КНИГАРНІ СВОБОДИ

ДОКТОР ЗАПИСУЄ СЛАВНЕ СРЕДСТВО НА НЕДУГИ ЖОЛУДКА, ПЕЧІНКИ И НИРОК

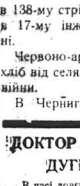

„В часі довгих літ мойого практикованя медицини", пише Др. Б. Б. Кравфорд, „я школи не найшов медициний ані комбінацій медицин, якби причинялися до здоровая, сили, й енергії так скоро й успішно як Nuga-Tone. Особливо є це правдивим в малярії або його ослаблюючих наслідках, клопотах жолудка або травленя або недугах нирок, печінки або міхура. Дійсно чудові наслідки слідують во його уживаню, коли береться його на біднй апетит, газ або здутя в жолудку або кишках, нудність, заворот, жовчність, тупу печінку, запір, слабі розстроєні нерви, часте мочення в ночи, ревматичні або невральгічні болі, бідне спаня, утрату ваги або сили, повільні органи, також загальне ослаблення або немічі наслідком надорушеня життєвих органів або старшого віку.

„Не лише є Nuga-Tone моїм улюбленим средством при запису ваню для моїх пацієнта, але я беру його самий з дуже благородними наслідками, коли лише моє здоровая або сила підупадають."

Др. Краффорд має 86 літ і є люблений тисячами мущин і женщин, котрі одного часу або другого були його пацієнтами протягом 65 літ, коли він практикував медицину. А читачі цего часопису повинні користати його широким досвідом і вартісною порадою. Дальше, гарні наслідки, які він одержував від Nuga-Tone в привертанню здоровля й сили терпячій людскости є доказом, що це средство має рідкі свойства. Коли ви є слабі або недужі, дістаньте фляшку Nuga-Tone від вашого аптикаря, беріть його кілька днів і зауважте чудові наслідки, які наступають.

НОВИЙ СПОСІБ ЛІКОВАННЯ

має успіхи

НАВІТЬ В ТИХ ВИПАДКАХ, ДЕ ИНШІ НЕ ПОМОГЛИ

Без медицини Без операції.

Не робить ріжниці, яка недуга і як довго триває, новий спосіб лікованя Д-ра Борака дасть Вам бажану поміч. Не зволікайте, приходіть сьогодня.

Д-Р АНДРІЙ І ВАСИЛЬ БОРАК

ХИРОПРАКТОРИ

307 E. 18th ST., NEW YORK, N. Y. Що дня від 10 рано до 8 вечер. неділя від 10 до 1.

7 THOMAS ST., NEWARK, N. J. Вівторок, четвер і субота від 10 рано до 8 вечер.

НОВЕ ПРАВО ІМІҐРАЦІЙНЕ

Чи ви є горожанином Америки, чи ні — спровадимо до Америки Вашу жену і дітей, котрі числять якщо 21 літ, а старших і рільників на фарму.

Богато людей приїхало по отриманню від нас ДОКУМЕНТІВ і КАРТ КОРАБЕЛЬНИХ.

Проте хто має:

1) Спровадити кого з родинного або з инших країв, як КАНАДИ і ін., що хоче виїхати на вигідних КОРАБЛЯХ до краю і вернути до АМЕРИКИ без КЛОПОТУ, чи є горожанином, чи ні;

2) Вислати гроші до краю так, щоби без жадних доплат були доручені адресатови в ДОЛЯРАХ АМЕРИКАНСЬКИХ — або

3) Подвигодити якнебудь КРАЄВУ СПРАВУ, купити або продати маєток в краю або в Америці — виробити КОНТРАКТИ, ПОВНОВЛАСТИ, СКРИПТИ ДОВЖНІ і т. ін.; — ехай в повним довірям удасться устно або листовно до знаної від заки 20 літ правдиво УКРАЇНСЬКОЇ КАНЦЕЛЯРІЇ:

T. J. HRYCEY & CO.

NOTARY PUBLIC, REAL ESTATE, FIRE INSURANCE, STEAMSHIP TICKETS AND AMERICAN EXPRESS AGENCY,

329 SO. FOURTH STREET, PHILADELPHIA, PA.

TELEPHONE: LOMBARD — 28-93.

ХОРІ МУЩИНИ І ЖЕНЩИНИ! ЛІЧЕНІ НОВИМИ МЕТОДАМИ ОСТРІ І ХРОНІЧНІ ХОРОБИ

(Скорі і певні результати)

Порадьтеся Dr. ZINS-а цей час, коли терпите на: Скірні, Кровні і Нервові Хороби, Катарові і Хронічні Опдерс, Загальне Ослаблення, Нервове злиснення, Болі голови, Умову депресію і Завороти, Побільшені Гаєнде, Хороби Легких і Бронхітів, Носові, Горляні і Астматичні недомагання, Жолудкові і кишкові Хороби, Ревматизм, Сциятика, Лумбаго і Невральгія. Коли ви хорі, я можу помочи вам. Оглядаю кождого пацієнта особисто і довго. 112—

(СПЕЦІЯЛЬНО НИЗЬКІ ЦІНИ)

Лабораторичні тести, егзамінація рукою, X-Ray

БЕЗПЛАТНІ ПОРАДИ І ОГЛЯДИНИ.

СПЕЦІЯЛІСТ **DR. ZINS** ВІД 25 ЛІТ.

110 EAST 16th STREET, NEW YORK CITY.

ОДИНИ: від 9-тої рано до 8-мої вечерови; в неділі від 9-тої рано до 4-тої пополудни.

ЗІ СПОРТУ ТА ЗДОРОВЛЯ.

БОРЕЦЬ ЗНАЙШОВ СВОЄ НАЦІОНАЛЬНЕ ІМЯ.

Дуже рідко коли до нас з Гюстон, Тексас, заблукає який Українець, щоб принести нам утіху й розголос нашого імени. А ось тепер прилетів до нас зі степів України борець В. Кириленко. Силою, веселою вдачею, джентельменською боротьбою та побідою він здобув серед Американців такі симпатії, що не памятали, коли кого так оплескували та так гарно про його боротьбу говорили. Він мав уже двох противників, яких майстерно положив, хоч вони уживали брутальних засобів при боротьбі, що до крайности обурювало публику проти них, а сходило симпатії на сторону Кириленка. Не знаємо, як довго тішитися ми будемо перебуванням тут Кириленка, але, кажучи правду, бадьорить нас його поява, бо у всіх місцевих часописах уміщені гарні дописи, де він названий правдивим національним іменем. Це не кмодить його популярности й успіхови боротьби, а для нас робить приємність, бо розголошує імя України серед американської маси, яка й досі не знає, що десь існує український нарід. За се ми вдячні панови Кириленкови, що не цурається свого рідного імени, й бажаємо йому укритись лаврами непобідимого борця. Подаю витинок з місцевої газети з 28 вересня 1929 року:

FAVORITES IN MAT VICTORY

Rough Stuff Pleases the Fans.

By Lenox Bower.

Mat fans who attended the wrestling show at the City Auditorium arena Friday night saw enough rough stuff to last them for some time.

In the preliminary, a scheduled hour limit bout between Paul Jones, popular Houston grappler and Mike Romano, the New York Italian, fans were treated to a highly interesting exhibition with Jones finally winning after 34 minutes and 50 seconds with his famous hook scissors.

The headline bout kept the fans on their toes from start to finish with Matros Kirilenko, Ukrainian wrestler and former Cossack and strong man winning over his larger opponent, Jack Washburn, the California giant in two straight falls.

Washburn got rough at the start and the fans got on him with a vengeance but Kirilenko proved his equal and took the first fall after the grapplers had furnished the fans with plenty of thrills with a body twirl and crash to the mat. The time was 29 minutes and 13 seconds.

The second fall went only seven minutes and 22 seconds with Kirilenko using a series of flying mares to good effect.

Both matches were refereed by Art Mondt.

—o—

ЯК ОХОРОНИТИСЯ ПЕРЕД ЗАПАЛЕННЯМ СЛІПОЇ КИШКИ.

Сліпа кишка належить до органів, що викликають справедливо побоювання, хоч поправді є непотрібним органом. На рахунок її треба приписати богато нещасливих випадків, спричинених або невдалою операцією, або занедбанням ви-ібн, то-іще серце трісне в мене. конання операції у відповідну пору.

Треба зазначити, що запалення сліпої кишки буває найбільше по містах. Мусить тому бути щось у способі життя міщан, що їх дуже ріжнить основно від сільського населення, що дуже рідко хорує на цю недугу. На селі люди варять у глиняних і камінних посудах і з таких самих їдять. По містах варять в емальованих посудах, які витріскують. Такі дрібонькі частки склистої емалі дістаються до кишок, задержуються у сліпій кишці, викликають подразнення її болони, що може довести до небезпечного запалення.

Це мусіло, самособою, викликати кампанію проти пошираної посуди. Зновуж ця кампанія мусіла стрінутися з протестом фабрикантів емальованої посуди, бо загрожувала їх істнуванню. Це було найбільше у Франції. Вкінці вдалося фабрикантам перешкодити, щоби власти заборонили виріб емальованої посуди.

Але будь що будь треба рахуватися з можливістю відприскування емалі підчас варення і смаження, тому господині повинні добре оглядати посуду, чи не ушкоджена вона, зглядно уживати камінної, алюмінової або мідяної посуди. Але треба уважати, щоби на мідяній посуді не творився т. зв. гриншпан.

Далі важним є, щоби жолудок функціонував правильно. Функціонування жолудка і кишок є одним із найважнійших охоронних засобів. Важке є теж, щоби діти, а часто й дорослі, не проковтували дрібних кісточок і зернят, що є в порічках (виничках) агрестї (вепринах), виноградї, не згадуючи вже про зернята вишень, черешень, а навіть сливок.

Щож робити, коли появляться вже перші обяви, які можуть бути вістунами запалення сліпої кишки? До таких обявів належить передовсім біль у правій долішній части жолудка, при рівночасним відчуванні млостей, часто навіть із вонитами, і легко піднесеній теплоті. В таких випадках не треба здаватися на домашне лікування. Не вільно тоді давати ліків перечищуючих, бо коли болі справді спричинені початкам: запалення сліпої кишки, то наслідком перечищуючих ліків рухи кишок, отже і сліпої кишки, збільшуються і можуть збільшити недугу. Коли годі негайно прикликати лікаря, треба, щоби хорий мав повний спокій, щоби нічого не їв, а то тому, щоби кишки як найменше працювали, щоби як найменше рушалися. Далі треба дати зимний оклад на черево. До лікаря вже належить, чи і коли треба перевести операцію. Бо від виконання в пору операції і в найбільше сприятливих умовинах залежить не лише корисний її правильний вислід, але часто і вирятування життя хорого.

Убогий чоловік прийшов до богача й докладно описує йому свою нужду. Богач прикликав свого наймита тай каже:

— Викинь того бідака на двір, а то мені вже сльози стали в очах, як чую про його нужду; та як далі розповідав

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ.

ПОШУКУЮ свого сина Дмитра Стефанюка з села Хомківки пов. Товмач, Галичина. Дорогий сину, дай про себе вістку, рідній матері. Грошей від тебе не хочу, тільки відізвися до мене, я маю дуже важну справу щодо маєтку, бо я вже стара, то хотіла б якийсь порядок зробити поки ще жию. Колиб хто з повож. читачів знав щонебудь про нього, то прошу ласкаво повідомити. **НАДІЯ СТЕФАНЮК**, Україна Хомківка, повіт Товмач, Галичина. 235-41

ПОШУКУЮ фарми до рентованя в околиці Detroit, Mich., а пізнійше мігби купити її, коли можливо. Як хто має, або знає, то прошу зголоситися до: **СТЕФАН ОДАЙСЬКИЙ**, 2673 Holmer Street (на горі), Hamtramck, Mich. 235-6

НА ПРОДАЖ 2-акри землі, дім камінний з 10 кімнат, 3-поверховий млин на муку, електрично світло, 2 корови, 150 кур. — Ціна $7,000, готівкою $2,000. Пишіть по анґлійськи: 233-5 **DANIEL BATTA**, R. D. 2, Box 89, Flemington, N. J.

ПАСІЧНИК УКРАЇНЕЦЬ ПРОДАЄ **МІД** чистий, такий як кравяний. Ціна дуже низька, 5-фунтова кевя $1.00, десять фунтова $1.80, пять гальонів $8.00. **ВАСИЛЬ ОКРЕПКИЙ**, R. F. D. 3, Newark Valley, N. Y.

ПРОДАЄ ШИФКАРТИ

до краю і на спровадження з краю. Пересилає гроші в долярах. Інформації даром.

W. TWARDOWSKY, 26 St. Marks Place (E. 8th St.), New York City.

UKRAINIAN Finance & Investment Corp. of Newark, N. J. Випожичає гроші на 1, 2 і 3 морґеші. Шери продається: Preferred шер $25.00, Common шер $20.00. По всякі інформації голоситься до котроготубудь з поніжших урядників: І. Лисак, предс., 163 Myrtle Ave., Irvington, N. J.; М. Брудер, секр., 17 Market St., Newark, N. J.; Г. Каська, касієр, 600 High St., Newark, N. J.

ПРОДАЄ ДОМИ в місті НЮ ЙОРКУ і околиці Українська Фірма **С. ФЕСОЛОВИЧА І М. КЕБЗЗІСТО** EXCHANGE REALTY CO. 41 East 7th St., New York City Tel. Orchard 9677. 16-

НА ПРОДАЖ ФАРМИ В СТЕЙТІ НЮ ДЖЕРЗІ.

ФАРМА 26 акрів, земля дуже добра, овочевий сад, ріка до купаня і риболовства, ¾ милі до міста і великих фабрик, українська школа і церква на місци, 33 милі від Нею Йорку. Дім дуже добрий з 10 гарних кімнат, забудовання і фармерські знаряди в найлюйшім стані, весь сьогорічний збір з поля, 1 дійна корова, 1 кізка, 2 молоді коні, безрога, 450 курей. Фарма приносить великий дохід. Продається з причини, що фармер застарий і не може працювати. Ціна $7,500. Перший говерментморгедж $3,500, виплати $3,000, а $1,000 на кілька літ до сплати. З фарми все можна продавати на місци.

ФАРМА 18 акрів, земля огородова, овочевий сад, ½ милі до міста і стації колійовоі, в гарнім положеню, сусіди свої люде, дім 5 літ старий, 6 великих кімнат, електричне світло, забудовання фармерські і знаряди в як найлюйшім стані, 3 гарних молодих коров, безрога, около 250 курей і 12 гусей. Ціна $6,500, готівкою $2,000, а решта на вигідні сплати на довгі літа.

10 АКРІВ чистої землі до садження ярини, ¾ милі до міста і великих фабрик. Українська церков і школа на місци. Ціна за готівку $1,750. Голоситися: **Feselovich Realty Co., 41 East 7th St., New York, N. Y.** Офіс отворений від 9 рано до 9-тої вечер. 235-6,9

УКРАЇНСЬКИЙ ЗОЛОТНИЧИЙ СКЛАД.

Много людей переконались, що по дівчинти, годинники, перстені, обручки та инші золоті річи найлучше звернутись до складу **ПЕТРА ДРАКОВА** 149 AVENUE A, NEW YORK CITY, поміжи 9 і 10 вул.

Також направляємо годинники під гарантією. 225—

ВАСИЛЬ І МАРІЯ МУЗИКА

УКРАЇНСЬКІ ПОГРЕБНИКИ

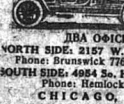

ДВА ОФІСИ:

NORTH SIDE: 2157 W. Chicago Ave. Phone: Brunswick 7867 або 7768.

SOUTH SIDE: 4984 So. Hermitage Ave. Phone: Hemlock 5500.

CHICAGO, ILL.

ПЕТРО ЯРЕМА

УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК

ЗАНИМАЄСЬ ПОХОРОНАМИ В BRONX, BROOKLYN, NEW YORK І ОКОЛИЦЯХ.

129 E. 7th STREET, NEW YORK CITY

Telephone: Orchard 2564

АДВОКАТ **Б. ПЕЛЕХОВИЧ**

2300 WEST CHICAGO AVE. CHICAGO, ILL.

Практикує у всіх судах; займа ється переглядженнє абстрактів виготовлює контракти купна і продажі; перепроваджує справи; полагоджує справи патентові і прочі справи.

DR. M. SMITH

переніс свій офіс під число

67 EAST 7th STREET NEW YORK CITY

TEL. ORCHARD 6072

Dr. A. L. CEASAR

спеціяліст у всіх горобах СЛУХУ, ГОРЛА, НОСА І ГОРЛА

Годины: 10—12 і 6—8 127 EAST 84th STREET межи Park і Lexington Ave. NEW YORK, N. Y.

В неділі від 10 рано до 1 пополудни

Dr. SIMON BLOOM

Спеціяліст від уха, носа і горла

1530 SHERIDAN AVE., NEW YORK Near Mt. Eden Avenue

Години офісові: 9 до 12 і 1—8

Телефон: Davenport 0600

67 EAST 7th ST., NEW YORK, N. Y.

Години офісові: 1-2 пополудни і 6—8

Телефон: Orchard 6072

ЛІКАРСТВО ЩО НІКОЛИ НЕ РОЗЧАРОВУЄ

"Нові і Уліпшені Gold Medal Haarlem Oil Капсульки," славний і на недомагання нирок, печінки і кишок. Легке і приємне в вжиті і цілющі приносять, а ми популярними ще з року. Вам треба звільнити своє тіло від отруї. Треба скріпити організм і здіяти його здатним. Вживайте аптиці; в 3 величинах. Дістаєте за назвою "Gold Medal" на кожній пудельку.

NEW AND IMPROVED GOLD MEDAL HAARLEM OIL CAPSULES

ТЕАТРАЛЬНІ ШТУЧКИ ДЛЯ ДІТОЧОГО ТЕАТРУ.

які можна набути у книгарни Свободи

ЗУСТРІЧ. Новорічна пєса-казка на 2 дії. В. Королів-Старий ..... 15 ц.

ЧЕРВОНА ШАПОЧКА, драмована казка в 2-ох діях. Я. Вільчинський ..... 20 ц.

ЗОЛОТИЙ ЧЕРЕВИЧОК, пєса-казка для дітий у 6-ох картинах. Галина Орлівна ..... 15 ц.

ПРОГУЛЬКА, комедійка на одну дію. Ст. Чубатівна ..... 15 ц.

ГАРАС ПАСТУШОК, сценичний образок у двох діях ..... 15 ц.

САМОТНИЙ У ЛІСІ, пєса на одну дію. Е. А. Чебишева-Дмитрієва ..... 30 ц.

МАЛИЙ ТАРАС, діточа пєса на 1 дії. В. Шопінський ..... 30 ц.

СВЯТО ВЕСНИ, сценичний образок на дві дії зі співами та танцями. Василь Софронів ..... 15 ц.

СТРІЧА У ЛІСІ, сценична картина в одній дії. Леся Верховинка ..... 10 ц.

ПІДКЛАДЕНЬ, пєса-казка на 2 дії. В. Королів-Старий ..... 15 ц.

ЗАЧАРОВАНИЙ КАЛІФ, драмована казка в 5 діях. Павло Бендорф ..... 10 ц.

ПРИ ВАТРІ, сценична картина в одній відслоні. Фр. Вольф ..... 10 ц.

СОЯ МІСЯЧНОЇ НОЧИ, пластична гра в 5 діях. Ярослав Вільшенко ..... 25 ц.

ДІД-МОРОЗ, фантастична дитяча казка-пєса на 3 дії з співами й танцями. Мик. Шугаєвський ..... 25 ц.

ЧАРІВНИЙ КАМІНЕЦЬ, пєса-казка для дітий в 3-ох діях. В. Королів-Старий ..... 15 ц.

Повисші книжочки можна одержати в книгарні Свободи. Замовлення будемо висилати тільки по одержанню належитости. Не будеться звертати уваги на такі замовлення, які прийдуть без належитости.

"СВОБОДА"

81-83 GRAND ST., JERSEY CITY, N. J.

DO YOU KNOW WHY --- A Bill-Board Commission Should Be Appointed?